

Ìfihàn Jèsù Krísti — Nọmbà Mèèédógún

Èdì Keje àti Ìṣipayá Òtító Àsọtélé

Jeff Pippenger

2023-11-13

Nígbà tí ó sì sí èdidi keje, idákéjẹ̀ sì wà ní ọ̀run fún bí iwọn idájí wákàtí kan. Mo sì rí àwọn àngẹ̀lì méje tí wọn dúró níwájú Ọ̀lórún; a sì fi ipè méje fún wọn. Àngẹ̀lì m̀ìràn sì wá, ó dúró légbẹ̀ẹ̀ pépẹ̀, ó ní àwo t̀uràrí wúrà; a sì fi ọ̀pòlọ̀pò t̀uràrí fún un, kí ó lè fi í rúbọ̀ pọ̀ mọ̀ àdúrà gbogbo àwọn èniyàn mímọ̀ lórí pépẹ̀ wúrà tí ó wà níwájú itẹ̀. Èéfin t̀uràrí nàà sì, tí ó ti ọ̀wọ̀ àngẹ̀lì nàà pèlú àdúrà àwọn èniyàn mímọ̀, gòkè lọ síwájú Ọ̀lórún. Àngẹ̀lì nàà sì mú àwo t̀uràrí nàà, ó fi iná pépẹ̀ kún un, ó sì sọ ọ̀ sórí ilẹ̀ ayé: ohùn sì wà, àti àrà, àti m̀ànámáná, àti im̀títì ilẹ̀. Ìfihàn 8:1–5.

A n sọ̀rọ̀ nípa itújáde iná mímọ̀ láti inú ibi mímọ̀ ti ọ̀run, ní àkókò itàn nàà tí Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà yóò mú iná àimọ̀ sòkalẹ̀ láti ọ̀run kíni. Ìfihàn ohun tí àwọn àrà méje sọ̀ nínú Ìfihàn orí kẹwàá, ni a ní kí a fi èdidi dì í títí di igbà diẹ̀ sáájú kí àkókò idánwò tó parí. A tún sàpẹ̀rẹ̀ àkókò idánwò bí eni pé ó ti fẹ̀rẹ̀ parí nígbà tí a sí èdidi keje.

Ó sì wí fún mi pé, Má ẹ̀ dí èdidi mọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ àsọtélé iwé yìi: nítorí àkókò nàà ti sún mólé. Eni tí kò ẹ̀ òdodo, jẹ́ kí ó máa ẹ̀ àìsòdodo sí i: àti eni tí ó jẹ́ aláimọ̀, jẹ́ kí ó máa jẹ́ aláimọ̀ sí i: àti eni tí ó jẹ́ olódodo, jẹ́ kí ó máa ẹ̀ òdodo sí i: àti eni tí ó jẹ́ mímọ̀, jẹ́ kí ó máa jẹ́ mímọ̀ sí i. Ìfihàn 22:10, 11.

Ìṣipayá èdidi keje n sẹ̀lẹ̀ bí àwọn àngẹ̀lì méje ẹ̀ n múra sílẹ̀ láti fún ipè nàà.

Àwọn àngẹ̀lì méje nàà tí wọn ní ipè méje nàà sì pèsè ara wọn láti fọ̀n wọn. Ìṣipayá 8:6.

Nígbà tí àkókò idánwò bá ti parí, “kò sí eni kankan” tí yóò “lè wọ̀ inú tẹ̀npìlì nàà,” nítorí pé ipèbẹ̀ Krísti fún ẹ̀sẹ̀ àwọn èniyàn ti dọ́pin. Àkókò idánwò ti parí, a sì pàṣẹ̀ fún àwọn àngẹ̀lì méje láti da àwọn ago ibínú Ọ̀lórún nàà sílẹ̀.

A sì kún inú tẹ̀npìlì nàà fún ẹ̀fin láti inú ọ̀go Ọ̀lórún àti láti inú agbára rẹ̀; kò sì sí ẹ̀nikẹ̀ni tí ó lè wọ̀ inú tẹ̀npìlì nàà, títí àwọn àjàkálẹ̀-àrùn méje ti àwọn àngẹ̀lì méje nàà fi parí. Mo sì gbọ̀ ohùn òlá kan láti inú tẹ̀npìlì nàà tí n sọ̀ fún àwọn àngẹ̀lì méje nàà pé, Ẹ̀ lọ ní ọ̀nà yín, kí ẹ̀ sì tú àwọn ife ibínú Ọ̀lórún jáde sórí ilẹ̀ ayé. Ìfihàn 15:8, 16:1.

Kò sí àmì kankan pé àwọn àngẹ̀lì méje tí n fún ipè méje ní iwé Ìfihàn orí kẹ̀sàn-án sí kẹ̀tálá yàtò sí àwọn àngẹ̀lì méje tí n da àwọn àjàkálẹ̀-àrùn méje ikẹ̀yin nàà sílẹ̀. Ní ọ̀dì keji, àwọn àbùdá àsọtélé ti àwọn idájó tí a sọ̀jú wọn nípasẹ̀ àwọn ipè méje nàà, bá ibi tí ó ti wà àti ipa àwọn àwo méje ibínú Ọ̀lórún mu ní orí kẹ̀rindínlógún. Gẹ̀gẹ̀ bí isopò tí ó túbọ̀ ẹ̀ tán mórán, a pé àwọn idájó ipè nàà ní tààrà pé wọn jẹ́ àjàkálẹ̀-àrùn.

Àwọn èniyàn yóókù tí a kò fi àwọn àjàkálẹ̀-àrùn wònyí pa, síbẹ̀ wọn kò ronú pìwà dà kúrò nínú isẹ̀ ọ̀wọ̀ wọn, kí wọn má bàa jòsìn àwọn ẹ̀mí ẹ̀sù, àti àwọn ọ̀rìṣà wúrà, àti fàdákà, àti idẹ̀, àti ọ̀kúta, àti igi: àwọn tí wọn kò lè ríran, tàbí gbọ̀, tàbí rìn. Ìfihàn 9:20.

Ìṣípáyá èdìdì keje ni a fi dá kalẹ̀ lọ̀mọ̀mọ̀mọ̀ nínú àyíkà ìsúnmọ̀ iparí àkókò àánú. Èdìdì keje dúró gégé bí ẹ̀lẹ̀rìí kejì sí ohun tí àwọn àrà meje náà “sọ,” èyí tí a kọ̀ láṣẹ̀ fún Johanu àti Pọ̀òlù láti kọ̀.

Ó sì ké pẹ̀lú ohùn òlù, gégé bí kìnìiún tí ò ké ramúramù; nígbà tí ó sì ké pẹ̀, ààrá meje sọ ohùn wọn jáde. Nígbà tí ààrá meje náà sì ti sọ ohùn wọn jáde, mo fẹ̀rẹ̀ kọ̀ ọ̀ sílẹ̀; mo sì gbọ̀ ohùn kan láti ọ̀run wá, tí ó ò wí fún mi pé, Di ohun tí ààrá meje náà sọ mọ̀lẹ̀, má sì ṣe kọ̀ wọn sílẹ̀. Ìfihàn 10:3, 4.

Ohun tí àwọn àrà meje náà “sọ jáde” ni a dì í mọ̀, àti nínú orí kejilélógún, àṣotẹ̀lẹ̀ tí a ti dì í mọ̀ nínú iwé Ìfihàn náà ni a ó tú sílẹ̀, àti gégé bí ó ti rí pẹ̀lú èdìdì keje, a ó tú un sílẹ̀ ní kété ṣáájú kí àkókò idánwò tó parí.

Arábinrin White fi hàn pé fifi èdìdì di ohun tí àrà meje náà “sọ” dúró jẹ̀ ṣe kan náà ti Kìnìiún ẹ̀yà Júdá ṣe, gégé bí igbà tí Ó pa àṣẹ̀ fún Dániẹ̀lì láti di iwé rẹ̀ mọ̀lẹ̀ tí di àkókò ọ̀pin. Iwé Dániẹ̀lì àti Ìfihàn jẹ̀ iwé kan náà, àti nínú Ìfihàn a ṣàfihàn Jèsù gégé bí Kìnìiún ẹ̀yà Júdá nígbà tí Ó tú èdìdì iwé tí a fi èdìdì meje di; nítorí náà, Kìnìiún ẹ̀yà Júdá ni Ẹ̀ni náà pẹ̀lú tí ó pa àṣẹ̀ fún Dániẹ̀lì láti di iwé rẹ̀ mọ̀lẹ̀ tí di àkókò ọ̀pin. Kìnìiún ẹ̀yà Júdá ni Ẹ̀ni tí ò di, tí ó sì ò tú èdìdì Ọ̀rọ̀ Rẹ̀, nítorí Ọ̀un ni Ọ̀rọ̀ náà.

“Lẹ̀yìn tí àwọn àrà meje wọ̀nyí ti sọ ohùn wọn jáde, àṣẹ̀ náà wá sí ọ̀dọ̀ Jòhánù gégé bí ó ti wá sí ọ̀dọ̀ Dániẹ̀lì ní ti iwé kékeré náà pé: ‘Di àwọn nńkan wọ̀nyí tí àwọn àrà meje náà sọ mọ̀lẹ̀.’”
The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Àwọn ẹ̀rì inú iwé Dániẹ̀lì àti Ìfihàn fi hàn pé ẹ̀sìsì èdìdì keje jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí kejì sí ẹ̀sìsì ohun tí ààrá meje sọ. Mejeeji, ẹ̀sìsì iwé Dániẹ̀lì àti ẹ̀sìsì iwé tí a fi èdìdì meje di, fi hàn pé àwọn ọ̀títọ̀ tí a ò sípáyá nígbà tí a bá tú idi iránṣẹ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ kan, jẹ̀ ohun tí ó ò tẹ̀síwájú ní iwà rẹ̀. Ìdí niyí tí iwé Dániẹ̀lì fi tọ̀ka sí i gégé bí imúpọ̀ sí i nínú imọ̀, tí iwé Ìfihàn sì fi ṣàfihàn án gégé bí yíyọ̀ èdìdì kan kúrò lẹ̀yìn ẹ̀kejì.

Ó jẹ̀ imọ̀lẹ̀ tí ò tẹ̀ sí i tí ó sì ò túbọ̀ mọ̀lẹ̀ sí i tí di dé ojọ̀ pípé.

Ṣùgbọ̀n ọ̀nà àwọn olódodo dàbí imọ̀lẹ̀ tí ò tẹ̀, tí ò tan sí i gidigidi tí di ojọ̀ pípé. Ọ̀we 4:18.

Nígbà tí a bá ṣí “ọ̀títọ̀” sílẹ̀, ó máa ò hàn ní ilọ̀síwájú dídédé.

“Bí ó bá jẹ̀ pé ó ṣe pàtàkì fún àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run igbà àtíjọ̀ láti máa rántí ní ọ̀pọ̀ igbà bí Ó ti bá wọn lò ní inú àánú àti idájọ̀, nínú imọ̀ràn àti ibáwá, ó ṣe pàtàkì bakan náà pé kí a máa ronú jinlẹ̀ lórí àwọn ọ̀títọ̀ tí a fi lé wa lẹ́wọ̀ nínú Ọ̀rọ̀ Rẹ̀,—àwọn ọ̀títọ̀ tí, bí a bá fetí sí wọn, yòò darí wa sí irẹ̀lẹ̀ àti itẹ̀riba, àti sí igbọ̀ràn sí Ọ̀lọ̀run. Nípa ọ̀títọ̀ ni a ó fi yà wá sí mímọ̀. Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run ò gbé àwọn ọ̀títọ̀ àkànṣe kalẹ̀ fún gbogbo igbà ayé. Bí Ọ̀lọ̀run ti bá àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀ lò ní igbà àtíjọ̀ yẹ kí ó gba àkíyèsì wa pẹ̀lú ìṣọ̀ra. A yẹ kí a kọ̀ àwọn ẹ̀kọ̀ tí a ṣe ètò wọn láti kọ̀ wa. Ṣùgbọ̀n a kò gbọ̀dọ̀ ní itẹ̀lọ̀rùn pẹ̀lú wọn nikan. Ọ̀lọ̀run ò darí àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀ jáde ní igbésẹ̀ ní igbésẹ̀. Ọ̀títọ̀ ò tẹ̀ síwájú. Olùwá-ọ̀títọ̀ tí ó fi tọ̀kántọ̀kán wá a yòò máa gba imọ̀lẹ̀ láti ọ̀run ní igbà gbogbo. “Kí ni ọ̀títọ̀?” yẹ kí ó máa jẹ̀ ibèèrè wa ní gbogbo igbà.” Signs of the Times, May 26, 1881.

Ní ọ̀pin oṣù Keje, ọ̀dún 2023, Ìfihàn Jèsù Kristi bèrẹ̀ sí i tú sílẹ̀.

Gégé bí ó ti rí pẹ̀lú èdìdì keje àti pẹ̀lú àwọn ohùn àròkò àwọn àrà meje, Ìṣípáyá Jesu Kristi ni a tú sílẹ̀ diẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí. Ó ò pèsè ẹ̀lẹ̀rìí kẹ̀ta fún ihin kan náà tí a ṣàfihàn nípasẹ̀ yíyọ̀ èdìdì

keje kúrò, àti àwọn àrá méje. Àwọn àfihàn mètẹ̀tẹ̀ta wònyí nínú iwé Ìṣípáyá jẹ̀ èlẹ́rìí mèta tí wọn darapò láti dá ihìn Ìṣípáyá Jesu Kristi náà sílẹ̀. Itúsílẹ̀ àwọn èlẹ́rìí mèta wònyí n lọ ní ilọ́síwájú. Àwọn ipa rẹ̀ náà sì n lọ ní ilọ́síwájú.

“Ìgboràn sí òfin Olorun ni isodimimó. Ọ̀pọ̀ èniyàn ni wọn ní àwọn èrò tí kò tọ́ nípa isẹ́ yìí nínú ọkàn, sùgbón Jèsù gbàdúrà kí a sọ àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Rẹ̀ di mímọ́ nípasẹ̀ òtítọ́, ó sì fi kún un pé, ‘Òrọ̀ Rẹ̀ ni òtítọ́’ (Jòhánù 17:17). Isodimimó kí í sẹ́ isẹ́ àkókò kan soṣo, bí kò sẹ́ isẹ́ tí n tẹ́síwájú, gégé bí ìgboràn sẹ́ jẹ́ ohun tí n bá a lọ láidáwọ́. Ní gbogbo ìgbà tí Sátàni bá n fi àwọn idánwò rẹ̀ kàn wá, ogun fún isẹgun lórí ara ẹ̀ni yóò ní láti máa jagun rẹ̀ leralera; sùgbón nípasẹ̀ ìgboràn, òtítọ́ yóò sọ ọkàn di mímọ́. Àwọn tí wọn jẹ́ olóòótọ́ sí òtítọ́ yóò, nípasẹ̀ àwọn ẹ̀tọ́ Kristi, borí gbogbo àìlera iwà tí ó ti fà á tí wọn fi jẹ́ kí gbogbo ipò ayé tí n yípadà máa sẹ́ àtúnṣe wọn.” Faith and Works, 85.

Ìdàgbàsókè ní kẹ̀rẹ̀kẹ̀rẹ̀ ti imọ̀ye Ìṣípáyá Jèsù Kristi bèrẹ̀ sí í jẹ́ títẹ̀jádẹ̀ ní ọ̀pin oṣù Keje, ọ̀dún 2023. Ilàna imọ̀ye àwọn òtítọ́ tí wọn bèrẹ̀ sí í tẹ̀ jádẹ̀ ní àkókò náà, bèrẹ̀ ní kùtùkùtù léyìn ojú 18 oṣù Keje, ọ̀dún 2020.

Òtítọ́ tí a mò sí nínú iránsẹ́ ìṣípáyá èdidi keje náà n dojú kọ̀ àmì ọ̀nà Ìkẹ́de Lárín Òru. Ìkẹ́de Lárín Òru nínú itàn àwọn Millerite jẹ́ idàgbàsókè òtítọ́ ní kíkún ní ipele déédé, a sì lè fi òtítọ́ náà hàn nípa àyẹ̀wò itàn isẹ́ Samuel Snow. Jèsù fi isípò angeli kẹ̀ta hàn nípa isípò angeli kííní, nítorí ó máa n fi ibèrẹ̀ sẹ́ àpẹ̀júwe ọ̀pin nígbà gbogbo.

Àwọn òtítọ́ tí wọn sọkan láti dá ihinrere Èkún Àárín Òru sílẹ̀ ni imọ̀ nípa ẹ̀ni tí Olorun jẹ́, àti bí a sẹ́ n sàfihàn iwà rẹ̀ nínú Òrọ̀ rẹ̀. Àwọn òtítọ́ wònyẹn ní àpẹ̀júwe pẹ̀kípẹ̀kí gan-an nípa ilàna itàn tí àwọn tí yóò kẹ́de ihinrere Èkún Àárín Òru ní ikeyin yóò mú sẹ́. Itàn àṣírí tí ààrá méje ni ó n dá ilàna itàn náà mò. Èdidi keje jẹ́ apá kan nínú ilàna itàn pẹ̀kípẹ̀kí náà, sùgbón isípáyá rẹ̀ dojú kọ̀ àkókò tí ó bèrẹ̀ nígbà tí a bá ti parí ihinrere Èkún Àárín Òru, bèẹ̀ ni ó fi n samisi ìgbà tí fífi èdidi sórí egbèrún mérénlélógòjì [one hundred and forty-four thousand] ti parí. Yíyọ̀ èdidi keje kúrò ní ilọ́síwájú bèrẹ̀ nígbà tí a bá ti mú ihinrere Èkún Àárín Òru dàgbà tán ní kíkún, gégé bí a ti sàfihàn rẹ̀ nínú àpẹ̀jó àgò Exeter ní ìgbà ẹ̀rùn ọ̀dún 1844. Àwọn àpilẹ̀kọ̀ wònyí jẹ́ ipè ti ara ẹ̀ni sí ọ̀ láti wá sí àpẹ̀jó àgò Exeter.

Nígbà tí a sí èdidi keje, a ju iná láti orí pepe sí ilẹ̀ ayé, ó sì sì ní “ohùn, àti àrá, àti mànàmaná, àti isẹ̀lẹ̀ ilẹ̀.” “Ohùn” kan dúró fún ipè.

Kígbe sókè, má sẹ́ dá sílẹ̀, gbé ohùn rẹ̀ sókè bí ipè, kí o sì fi irékojá wọn hàn àwọn èniyàn mi, àti ẹ̀sẹ̀ wọn hàn ilẹ̀ Jákòbù. Isaiah 58:1.

Ohùn kàkàkí n fi iránsẹ́ hàn tí ó jẹ́ ikilò nípa idájó tí n bọ̀. Nígbà tí Isaiah pàsẹ́ fún àwọn èniyàn Olorun láti gbé ohùn wọn sókè bí kàkàkí, wọn ní láti “ké” sókè. Iránsẹ́ Èkún Òru ni a tú sílẹ̀ diẹ́ sáájú wákàtí isẹ̀lẹ̀ imìtiti-ilẹ̀ ti òfin Àikú. Iránsẹ́ Èkún Òru tí a tú sílẹ̀ diẹ́ sáájú òfin Àikú tí n bọ̀ láipé, ni iránsẹ́ tí n pọ̀ sí i títí ó fi di ẹ̀kún nílá. Nígbà tí Isaiah sọ pé, “Ké sókè,” ó n tọ́ka sí àpapọ̀ ẹ̀kún nílá angeli kẹ̀ta, èyí tí í sẹ́ ohùn kejì tí ó dara pọ̀ mò iránsẹ́ Èkún Òru. Iránsẹ́ Èkún Òru nílá náà jẹ́ ikilò ti kàkàkí keje, èyí tí í sẹ́ egbé kẹ̀ta. Àwọn èniyàn Olorun gbòdò mò pé nígbà tí a bá fón iránsẹ́ kàkàkí náà, wọn wà ní àwọn àkókò ikeyin ti àkókò àyẹ̀wò wọn. Nítorí náà, àṣẹ́ Isaiah jẹ́ ikilò láti múra sílẹ̀ fún ipipadé àkókò àyẹ̀wò, ikilò pé idájó kàkàkí ti egbé kẹ̀ta ti Islam fẹ̀rẹ̀ máa kọ̀lu

Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà nítorí kíkò Ojọ̀ Ìsinmi Olórún sílẹ̀. Ní òfin Àìkú, Èkún Òru, èyí tí í ẹ̀ ẹ̀ àkókò nínú àwọn “ohùn” méjì nínú Ìfihàn orí kejilá-dín-lógbòn, ń pọ̀ sí i tí títí ó fi di ẹ̀kún nílá. Bí a ti ń pe àwọn omọ̀ Olórún míràn tí wọn sì wà ní Babeli jáde.

“Òtító fún àkókò yìí, ihinrere ángẹ̀lì kẹ̀ta, ni a gbòdò kẹ̀de pẹ̀lú ohùn nílá, èyí tùmò sí pẹ̀lú agbára tí ń pọ̀ sí i, bí a ti ń sún mọ̀ idánwò nílá ikeyin náà.” The 1888 Materials, 710.

“Agbára tí ń pọ̀ sí i” ti “igbe nílá” ti ángẹ̀lì kẹ̀ta ni a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ ní Sinai nígbà tí Jèhófà tìkára rẹ̀ kẹ̀de Àṣẹ̀ Mẹ̀wáá. Ipè kàkàkí nínú itàn náà ń pọ̀ sí i ní agbára bí òkè náà ẹ̀ ń mí tí ó sì di ẹ̀éfin. Ibèrù sí pọ̀ tó bẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ tí Mósè pàápàá gbón gidigidi. Nígbà náà ni àwọn èniyàn gbé “ohùn” wọn sókè nítorí ibèrù, wọn sì bẹ̀ pé kí “ohùn” Olórún má bà á tẹ̀ síwájú láti máa dún.

Ati iró ipè, àti ohùn ọ̀rọ̀; èyí tí àwọn tí ó gbọ̀ bẹ̀bẹ̀ pé kí a má tún sọ ọ̀rọ̀ náà fún wọn mọ̀: (Nítorí wọn kò lè fara da ohun tí a pàṣẹ̀ náà, Pé bí ẹ̀ranko kan bá fi ọ̀wọ̀ kan òkè náà, a ó sọ ọ̀ ní òkúta, tàbí fi ọ̀fà gún un pa: Ìran náà sì burú tó bẹ̀ ẹ̀ ẹ̀, tí Mose sọ̀ pé, Èmi bèrù gidigidi, mo sì ń gbón:). Heberu 12:19–21.

“Ohùn” tí “wọn” ti “gbọ̀” ń sàpẹ̀rẹ̀ “ohùn” ihinrere ikilò ti ángẹ̀lì kẹ̀ta. Nínú irora ibànújẹ̀ tí ó bani lẹ̀rù, wọn dàhùn pẹ̀lú “ohùn” tiwọn. Àwọn ohùn ní àkókò òfin Ojọ̀-ìsinmi náà ni a tún sàpẹ̀rẹ̀ nípa àwọn wúndiá aṣiwèrè tí ń bèèrè fún ọ̀rọ̀, àwọn ohùn àwọn wúndiá ọ̀lọgbòn sì sọ̀ fún wọn pé kí wọn lọ̀ rà á fún ara wọn. Ní iparí àkókò idánwò èniyàn, “àwọn ohùn” àwọn tí ó mọ̀ pé wọn ti sọ̀nù, gẹ̀gẹ̀ bí àwọn wúndiá Adventist aṣiwèrè ẹ̀ rí ní àkókò òfin Ojọ̀-ìsinmi náà, ké pe kí àwọn àpáta àti àwọn òkè máa ṣubú lé wọn lóri. Òfin Ojọ̀-ìsinmi náà ni a fi hàn ní aṣẹ̀rẹ̀ nípa fifúnni ní òfin ní Òkè Sinai.

“Ní àkókò agbàyanu ifarahàn agbára àtòrunwá lóri iṣẹ̀lẹ̀ olókíkí náà,—ohùn kàkàkí àdiitú tí ń pọ̀ sí i ní ariwo tí ó sì ń di ẹ̀lẹ̀rù sí i, iró àrà tí ń dún padà láti ẹ̀gbé gbogbo òkè, imólẹ̀ mánámáná tí ń tan imólẹ̀ sí orí gíga lílé àti ọ̀lọ́lá náà, àti lóri àkókò òkè Sinai, láàárín ikùukùu, àti iji, àti òkùnkùn biribiri, ògo Olórún gẹ̀gẹ̀ bí iná tí ń jó run,—nípa àwọn àmì wònyí ti iwànihin-rere Jèhófà, ọ̀kàn àwọn omọ̀ Israẹ̀lì rẹ̀wẹ̀sí nítorí ibèrù, gbogbo àpẹ̀jọ̀ sì “duro ní òkèrè.” Àní Mose fúnra rẹ̀ kẹ̀de pé, “Èmi bèrù gidigidi, mo sì ń gbón.” Lẹ̀yìn náà, lókè gbogbo àwọn ẹ̀dà ayé tí ń jagun ara wọn ni a gbọ̀ ohùn Jèhófà, tí ń sọ̀ àwọn òfin mẹ̀wáá ti òfin rẹ̀.”

“Bí dígi nílá Olórún ẹ̀ fi ipò wọn tòótó hàn fún àwọn èniyàn Ísirèlì, ọ̀kàn wọn kún fún ibèrù nílá. Agbára ẹ̀rù ti ọ̀rọ̀ Olórún dàbí ẹ̀ni pé ó ju ohun tí ara wọn tí ń warìrì lè rú lọ̀. Wọn bẹ̀ Mose pé, ‘Iwọ̀ bá wa sọ̀rọ̀, àwa yóò sì gbọ̀; ṣùgbón má ẹ̀ jẹ̀ kí Olórún bá wa sọ̀rọ̀, kí a má bàa kú.’ Bí a ti fi òfin nílá idájọ̀ òdodo Olórún hàn níwájú wọn, wọn mọ̀, ju igbàkígbaà lọ̀, iwà ẹ̀lẹ̀gbin ẹ̀ṣẹ̀, àti ẹ̀bi tiwọn fúnra wọn, níwájú Olórún mímọ̀ àti ẹ̀ni mímọ̀.” Signs of the Times, March 3, 1881.

Nígbà tí a bá ju iná láti orí pẹ̀pẹ̀ sí ayé, “ohùn, àrà, mánámáná, àti imititi ilẹ̀” yóò wà. “Àrà àti mánámáná” jẹ̀ àmì idájọ̀ Olórún. Ní àsikò òfin Ojọ̀ Àìkú, Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà yóò ti kún “ago ẹ̀ṣẹ̀” rẹ̀ pátápátá, àti pé “ìpẹ̀yìndà orílẹ̀-èdè, yóò tẹ̀ lé iparun orílẹ̀-èdè.” “Ago ẹ̀ṣẹ̀” náà máa ń kún ní iran kerin, nítorí pé iwo méjèjì ẹ̀ranko ayé náà ń lọ̀ síwájú nípasẹ̀ iran mẹ̀rin ti iṣẹ̀tẹ̀ tí ń le sí i. Òfin Ojọ̀ Àìkú fi ààyè náà hàn níbi tí a ti ń mú àwọn idájọ̀ Olórún, tí “àrà àti mánámáná” sàpẹ̀rẹ̀ wọn,

wá, àti pé a n mú wọn wá sórí iran kerin.

“Ní ti àwọn Amòrí ni Olúwa sọ pé: ‘Ní iran kerin wọn yóò tún padà wá síhìn-ín yíi: nítorí àìṣòdodo àwọn Amòrí kò tii kún tán.’ Bì ó tilẹ̀ jẹ̀ pé orilẹ̀-èdè yíi ẹ̀ kedere nítorí ibòrìṣà àti ibàjẹ̀ rẹ̀, kò tii kún ife àìṣòdodo rẹ̀ tán, Olorun kí yóò sì paṣẹ̀ fún iparun rẹ̀ pátápátá. Kí àwọn ènìyàn lè rí agbára àtòrunwá tí a fihàn ní onà tí ó ẹ̀ kedere, kí a lè fi wọn sílẹ̀ láini àwáwí. Èlédàá aláánú fẹ̀ láti farada àìṣòdodo wọn títi di iran kerin. Lẹ̀yìn nàá, bí a kò bá rí iyipadà sí rere, àwọn idájó Rẹ̀ yóò sòkalẹ̀ lóri wọn.”

“Pẹ̀lú idájú tí kì í sàṣiṣe, Èni Aláilòpin sì n pa iròyìn pọ̀ mọ̀ gbogbo àwọn orilẹ̀-èdè. Nígba tí a sì n fi àánú Rẹ̀ hàn pẹ̀lú àwọn ipè sí irònúpìwàdà, iròyìn yíi yóò sì wà ní sísí; sùgbón nígba tí àwọn nonbà bá dé iwọn kan tí Olorun ti dá kalẹ̀, iṣẹ̀ iránṣẹ̀ ibínú Rẹ̀ yóò bèrè. A ti pa iròyìn nàá. Sùúrù Olorun dopin. Kò sí èbè àánú mọ̀ ní ipò wọn.” Testimonies, volume 5, 208.

Arábinrin White sọ àwọn idájó tí ó bèrè ní àkókò òfin Àikú di mímò gégé bí “àwọn idájó iparun ti Olorun.” Ó kóni pé ó ti pé jù fún àwọn Adventisti Laodicea aláigbón, àwọn tí wọn ní ànfààní láti pèsè ara wọn sílẹ̀ fún iponjú nàá ní àárín òru, sùgbón tí wọn kò láti ẹ̀ bèè. Àkókò àwọn idájó iparun nàá fún àwọn wúndiá aláigbón, ni “àkókò àánú” fún àwọn tí kò tii gbọ̀ òtító nàá.

“Ìbá ẹ̀ pé àwọn ènìyàn lè mọ̀ àkókò ibèwò wọn! Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wà tí wọn kò tii gbọ̀ òtító idánwò fún àkókò yíi. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ sì wà tí Èmí Olorun n bá jà. Àkókò idájó iparun Olorun ni àkókò àánú fún àwọn tí kò ní ànfààní láti kọ̀ ohun tí í ẹ̀ òtító. Pẹ̀lẹ̀pẹ̀lẹ̀ ni Olúwa yóò wo wọn. Ọ̀kàn àánú Rẹ̀ ti kàn án; ọ̀wọ̀ Rẹ̀ sì tún nà síta láti gbàlà, nígba tí ilẹ̀kùn ti pa mọ̀ fún àwọn tí kò fẹ̀ wọ̀lé.” Testimonies, volume 9, 97.

Nígba tí a bá sí èdidi keje, “ohùn, àti àrà, àti mànàmaná, àti iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-ayé” wà. “Wákàtí” nàá nígba tí “iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-ayé” ti Ìṣípáyá mọ̀kànlá kọ̀kọ̀ ẹ̀ ní Ìyípadà Orilẹ̀-èdè Faransé, àti imúṣẹ̀ pípe tí “wákàtí” nàá ni “iṣẹ̀lẹ̀” eranko “ayé,” ní òfin Ojọ̀-isinmi tí ó n bọ̀ láipẹ̀. Nínú “wákàtí” nàá ni a ti sí èdidi keje nàá ní kíkún. Àgbélébùú jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ tí òfin Ojọ̀-isinmi, àti níbi àgbélébùú ni iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-ayé òlá kan wà.

Nígba tí Jésù sì tún fi ohùn rara ké, ó fi èmí rẹ̀ lélé. Àti kiyèsí i, aṣọ̀ ikélé tẹ̀npili nàá ya sí méjì láti òkè dé isàlẹ̀; ilẹ̀ sì mì titi, àpáta sì fọ̀. Mátìù 25:51.

Ní àgbélébùú, a ẹ̀gun ijoba Sátàni lulẹ̀, gégé bí a ó ti ẹ̀gun un ní àkókò òfin Ojọ̀ Àikú.

“Kristi kò fi èmí Rẹ̀ sílẹ̀ títi di igbà tí Ó fi parí iṣẹ̀ tí Ó wá ẹ̀, àti pẹ̀lú èmí ikeyin Rẹ̀ Ó kéde pé, ‘Ó parí.’ Johanu 19:30. A ti ẹ̀gun ogun nàá. Ọ̀wọ̀ ọ̀tún Rẹ̀ àti apá mímó Rẹ̀ ni wọn ti mú iṣẹ̀gun wá fún Un. Gégé bí Olùṣẹ̀gun, Ó gbìn àṣà Rẹ̀ sórí àwọn ibi gíga ànìpẹ̀kun. Ẹ̀ ayọ̀ kò sí láàárín àwọn àngẹ̀lì bí? Gbogbo ọ̀run ẹ̀gun pọ̀ nínú iṣẹ̀gun Olùgbàlà. A ẹ̀gun Satani, ó sì mọ̀ pé ijoba rẹ̀ ti sonù.” The Desire of Ages, 758.

Ìṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírì ti àgbélébùú jẹ̀ àfihàn “òtító,” èyí tí í ẹ̀ Alfa àti Omega. “Òtító” ni ibèrè, àárín, àti òpin; ó jẹ̀ ọ̀rọ̀ Heberu tí a dá sílẹ̀ nípa mímú lẹ̀tá àkókò, lẹ̀tá ketàlá, àti lẹ̀tá ikeyin nínú álifábẹ̀tì Heberu jọ. Ilẹ̀ mì nígba tí Kristi kú, lẹ̀yìn nàá ilẹ̀ mì mírán sì tún wáyé ní àjínde Rẹ̀. Níbi àgbélébùú, ilẹ̀-rírì àkókò wáyé, lẹ̀yìn nàá ibojì, lẹ̀yìn nàá ilẹ̀-rírì ní àjínde Rẹ̀. Ní àwọn ilẹ̀-rírì méjèjì, a sí àwọn ibojì sílẹ̀.

“Nígbà tí Jésù, bí Ó ti rò mò orí àgbélébùú, ké pé, ‘Ó parí,’ àwọn àpáta fọ̀ yà, ilẹ̀ mì tìtì, a sì sí diẹ̀ nínú àwọn ibojì. Nígbà tí Ó jí dide gégé bí Aṣégún lórí ikú àti ibojì, nígbà tí ilẹ̀ n yí ká bí eni pé ó fẹ̀ ṣubú, tí ògo ọ̀run sì n tòn yíká ibi mímọ̀ náà, ọ̀pọ̀ nínú àwọn òkú olódodo, tí wọn gbòràn sí ipè Rẹ̀, jáde wá gégé bí ẹ̀lẹ̀rìí pé Ó ti jí dide. Àwọn ẹ̀ni-iyàsótò mímọ̀ wònyí tí a jí dide jáde wá nínú ògo. Wọn jẹ̀ àwọn àyànfẹ̀ àti àwọn ẹ̀ni mímọ̀ láti gbogbo ìran, láti iṣẹ̀dá títí sọ̀dò àwọn ojú Kristi pàápàá. Báyìí, nígbà tí àwọn olórí Júù n wá ọ̀nà láti fi bo òtítọ̀ jìjì dide Kristi mólẹ̀, Ọ̀lórún yàn láti mú ẹ̀gbé kan dide kúrò nínú ibojì wọn láti jẹ̀rìí pé Jésù ti jí dide, àti láti kéde ògo Rẹ̀.” Early Writings, 184.

Ní iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírí àkókó ni a sí àwọn ibojì, àti ní iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírí ikeyin ni a sí ibojì Kristi. Nínú Ìfihàn orí kọ̀kànlá, àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì jáde wá láti inú ibojì wọn ní wákàtí kan náà pẹ̀lú iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírí náà. Iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírí náà ni òfin Ojú Àikú, èyí tí àgbélébùú jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀. Nítorí náà, yòò sì wà ní àjínde méjì ní wákàtí òfin Ojú Àikú. Àkókó dúró fún ibi ẹ̀gbẹ̀rún kan ọ̀górún-ún m̀erínlélógójì tí ó ṣẹ̀lẹ̀ kí obinrin náà tó wọ̀ ìrora ibímọ̀; èkejì sì ṣẹ̀lẹ̀ nígbà ìrora ibímọ̀ rẹ̀. Obinrin Ìfihàn orí kejilá kókó bí ọ̀mọ̀kúnrin náà tí yòò fi ọ̀pá irin ṣàkóso àwọn orílẹ̀-èdè, láisí ìrora ibímọ̀ kankan. Lẹ́yìn náà, nígbà òfin Ojú Àikú, ìrora ibímọ̀ rẹ̀ bẹ̀rẹ̀, ó sì bí ọ̀mọ̀ kejì. Àkókó, ó bí Éljà, àti ní ikeyin, ó bí Mósè. Òfin Ojú Àikú ni wákàtí àjínde àwọn ibejì Ìfihàn orí keje.

Nígbà tí a bá sí èdìdì keje náà ní kíkún ní àkókò òfin Ojú Àikú, idákẹ́jẹ̀ yòò wà ní ọ̀run fún idajì wákàtí kan.

“Sùgbón Ọ̀lórún jiyà pẹ̀lú Ọ̀mọ̀ Rẹ̀. Àwọn àngẹ̀lì rí ìrora gbígbóná Olùgbàlà. Wọn rí Olúwa wọn tí ẹ̀gbé ọ̀mọ̀-ogun agbára Sátàni yí ká, tí ẹ̀dá Rẹ̀ sì rẹ̀ wúwo lábẹ̀ ibèrù oniwárìrì, àdiitù. Idákẹ́jẹ̀ bo ọ̀run. Kò sí háàpù kan tí a fi ọ̀wọ̀ kan. Bí àwọn ẹ̀niyàn ayé ibá lè wo iyàlẹ̀nu ọ̀mọ̀-ogun àngẹ̀lì bí wọn ṣe n wo lókàn-ibànújẹ̀ ní idákẹ́jẹ̀ bí Baba ti n ya itànsán imólẹ̀, ifẹ̀, àti ògo Rẹ̀ kúrò lára Ọ̀mọ̀ Rẹ̀ olùfẹ̀, wọn ibá túbò lóye bí ẹ̀ṣẹ̀ ti burú tó ní ojú Rẹ̀.” The Desire of Ages, 693.

Idajì àkókó wákàtí náà ní àkókò imìtìtì ilẹ̀, dúró fún ibi àkókó tàbí àjínde àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì. Nínú idajì wákàtí náà, a fi èdìdì sára àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì. Ó yẹ̀ kí a fi èdìdì náà sára wọn ṣàájú òfin Ojú Àikú, nítorí wọn ni àsiá tí n pe ọ̀mọ̀ kejì miiran jáde kúrò nínú ibojì ní idajì wákàtí tí ó kù. Ọ̀mọ̀ kejì náà kò lè wá sí iyè bí kò ṣe nípa rírí àwọn ọ̀kúnrin àti àwọn obinrin tí wọn ní èdìdì Ọ̀lórún ní àkókò ìroragógó iponjú idààmú òfin Ojú Àikú.

“Iṣẹ̀ Ẹ̀mí Mímọ̀ ni láti dá ayé lójú ní ti ẹ̀ṣẹ̀, ní ti òdodo àti ní ti idájọ̀. A lè kilọ̀ fún ayé nikan nípasẹ̀ rírí àwọn tí wọn gbà òtítọ̀ gbà ni a yà sí mímọ̀ nípasẹ̀ òtítọ̀ náà, tí wọn n hùwà ní ibámu pẹ̀lú àwọn ilàna gíga àti mímọ̀, tí wọn sì n fi hàn ní itumọ̀ gíga, ọ̀lọ́lá, ilà iyàtò láàárín àwọn tí n pa àwọn àṣẹ̀ Ọ̀lórún mó, àti àwọn tí n tẹ̀ wọn mólẹ̀ lábẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ wọn. Ìṣòdimímọ̀ ti Ẹ̀mí fi iyàtò tó wà láàárín àwọn tí wọn ní èdìdì Ọ̀lórún hàn gbangba, àti àwọn tí n pa ojú isinmi èké mó. Nígbà tí idánwò bá dé, a ó fi hàn kedere pé kí ni àmì ẹ̀ranko náà jẹ̀. Ipamọ̀ ojú Àikú ni. Àwọn tí, lẹ́yìn tí wọn ti gbọ̀ òtítọ̀, tí wọn sì n bá a lọ̀ láti ka ojú yí sí mímọ̀, n rú ààmì eni ẹ̀ṣẹ̀ náà, eni tí ó rò láti yí àkókò àti òfin padà.” Bible Training School, December 1, 1903.

Àwọn àkóbí obinrin náà ni ọ̀górún-ún m̀erínlélógójì ẹ̀gbẹ̀rún náà, tí a fi mò gégé bí àkóso nínú iwé Ìfihàn. Wọn dúró fún àmì náà tí agbo miiran gbọ̀dọ̀ mò ní àkókò iponjú àti ijà ní ogun òfin Ojú-Àikú. Àmì náà ni Sábáàti, èyí tí ọ̀górún-ún m̀erínlélógójì ẹ̀gbẹ̀rún náà n gbéga sókè ní àkókò tí

ó jẹ àìlòfin láti ẹ̀ bẹ̀. Sister White pe àsiá wọn ní “àsiá Prince Emmanuel tí ẹ̀jẹ̀ tí bà jẹ̀.”

“Nínú ìran ni mo rí ogun méjì ní ìjà lílẹ̀ tí ó burú gan-an. Ọ̀kan nínú àwọn ọ̀mọ-ogun náà ni a ní dari nípa àwọn àsiá tí wọn gbé àmì ayé; èkejì sì ni a ní dari nípa àsiá Ẹ̀jẹ̀-Aládií tí Ọ̀mọ-Aládé Emmanuel. Àsiá léyìn àsiá ni a fi sílẹ̀ kí ó fà léyìn nínú erùpẹ̀, bí ẹgbẹ̀ léyìn ẹgbẹ̀ nínú ọ̀mọ-ogun Oluwa ti ní darapọ̀ mọ ọ̀tá, àti bí ẹ̀yà léyìn ẹ̀yà láti inú ìpò àwọn ọ̀tá ẹ̀ ní so ara wọn pọ̀ mọ̀ àwọn èniyàn Ọ̀lórùn tí n pa àwọn àṣẹ̀ mọ̀. Àngẹ̀lì kan tí n fò ní àárín ọ̀run fi àsiá Emmanuel sí ọ̀wọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀, nígbà tí jagunjagun òlá kan ké pè ní ohùn òlá pé: ‘È wá sínú ilà. Jẹ́ kí àwọn tí wọn jẹ́ olóótító sí àwọn àṣẹ̀ Ọ̀lórùn àti ẹ̀rì Kristi bá yí gba ipò wọn. È jáde kúrò láàárín wọn, kí ẹ̀ sì yà ara yín sọ̀tò, ẹ̀ má sì ẹ̀ fi ọ̀wọ̀ kan ohun àimọ̀, èmi yóò sì gbà yín, èmi yóò sì jẹ́ Baba fún yín, ẹ̀yin yóò sì jẹ́ àwọn ọ̀mọ̀kùnrin àti ọ̀mọ̀bínrin Mi. Jẹ́ kí gbogbo ẹ̀ni tí ó bá fẹ́ wá sókè sí ìrànlọ́wọ̀ Oluwa, sí ìrànlọ́wọ̀ Oluwa lòdì sí àwọn alágbára.’” Testimonies, volume 8, 41.

Àsiá tí a fi ẹ̀jẹ̀ ẹ̀ àmì ni agbo mírán tí Ọ̀lórùn gbòdò rí ní àkókò ìpọ̀njú òfin ọ̀jọ̀ Àìkú. Àsiá náà jẹ́ ìmọ̀lẹ̀ tí n yò sókè tí ẹgbẹ̀rún lónà ọ̀gọ̀rùn-ún m̀erínlélógójì n gbé. Àsiá náà jẹ́ pupa ní àwò, nítorí pé àsiá tí a fi ẹ̀jẹ̀ ẹ̀ àmì ni. A ti ṣàpẹ̀rẹ̀ àsiá náà nínú ogun Jéríkò, nígbà tí Ráhábù gba àwọn amì wólé, tí ó sì dáàbò bo wọn, léyìn náà ó sì jẹ́wọ̀ ìteriba rẹ̀ sí ogun Jósúà nípa fífí òwú pupa kan jáde ní ferese rẹ̀. Ráhábù dúró fún àwọn ọ̀mọ̀ àkọ̀bí kejì tí Ọ̀lórùn nínú ìpọ̀njú òfin ọ̀jọ̀ Àìkú, àwọn tí ó rí tí wọn sì gba àmì pupa náà, tí wọn sì wá sínú ìgboràn sí ogun Jósúà. Òwú pupa tí Ráhábù lò jẹ́ àmì fún ogun Jósúà pé kí wọn má bàa pa ilé Ráhábù run.

Rahabu dúró fún àwọn tí wọn sì wà ní Bábílónì ní àkókò ìṣòro òfin Ọ̀jọ̀-Àìkú, àti ogun Jósúà dúró fún àwọn àkọ̀bí nínú ọ̀gọ̀rùn-ún m̀erínlélógójì ẹgbẹ̀rún. Òwú pupa jẹ́ àmì ìṣàpẹ̀rẹ̀ Sábáàti Ọ̀lórùn. Òwú pupa náà ni àṣẹ̀ àwọn amìṣòkan fún Rahabu, tí ó gbòdò tẹ̀lẹ̀ bí ó bá fẹ́ rí ààbò Ọ̀lórùn gbà.

Wò ó, nígbà tí àwa bá wọ̀ ilẹ̀ náà, iwọ̀ yóò dì òwú pupa yí mọ̀ fèrèsé tí iwọ̀ fi sọ̀ wá kalẹ̀; iwọ̀ yóò sì kó baba rẹ̀, àti iyá rẹ̀, àti àwọn arákùnrin rẹ̀, àti gbogbo ará ilé baba rẹ̀ wá sí ilé rẹ̀. Joshua 2:8.

Àmì tí àwọn tí wọn sì wà ní Bábílónì gbòdò rí ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa okùn àlùkò, èyí tí í ṣe Sábáàti, sùgbọ̀n tí ó tún n fi iyàtò tí ó wà láàrín àwọn ìbejì méjèjì hàn. Ìbejì àkọ̀bí ni ẹgbẹ̀rún lónà ọ̀gọ̀rùn-ún m̀erínlélógójì, nítorí wọn gbé àsiá tí ẹ̀jẹ̀ tí bà jẹ̀ tí Ọ̀mọ̀-ọ̀ba Emmanuel ní ọ̀wọ̀ wọn.

Yóò sì gbé àsiá kalẹ̀ fún àwọn orílẹ̀-èdè, yóò sì kó àwọn àtipó ilẹ̀ Ísráèlì jọ̀, yóò sì kó àwọn tí a tú ká tí Júdà jọ̀ láti igun m̀erín ayé. Ilara Éfúrémù náà yóò kúrò, a ó sì gé àwọn ọ̀tá Júdà kúrò: Éfúrémù kì yóò ṣe ilára Júdà mọ̀, Júdà kì yóò sì yọ̀ Éfúrémù lenu mọ̀. Sùgbọ̀n wọn yóò fò lé ẹ̀jìkà àwọn Filistini sí iwọ̀-òòrùn; wọn yóò kó ohun iní àwọn tí ilà-òòrùn pọ̀; wọn yóò na ọ̀wọ̀ wọn lé Edomu àti Móábù; àwọn ọ̀mọ̀ Ámónì yóò sì ṣe ìgboràn sí wọn. Isaiah 11:12–14.

Ìbejì àkọ̀bí ní àmì elése pupa, èyí tí í ṣe òwú elése pupa tí n samisi àkọ̀bí. Ìbejì àkọ̀bí náà ni Sára, èkejì tí a bí sì ni Fárési.

Ó sì ṣe ní àkókò ìroró ìbí rẹ̀ pé, kiyèsì i, ìbejì wà nínú ilé-ọ̀mọ̀ rẹ̀. Ó sì ṣe nígbà tí ó wà nínú ìroró ìbí pé, ọ̀kan nínú wọn na ọ̀wọ̀ rẹ̀ jáde; agbẹ̀bí sì mú un, ó sì dì òwú pupa sí ọ̀wọ̀ rẹ̀, ní wí pé, “Èyí ni ó kọ̀kọ̀ jáde.” Ó sì ṣe bí ó ti fa ọ̀wọ̀ rẹ̀ padà, pé, kiyèsì i, arákùnrin rẹ̀ jáde: obínrin náà sì wí pé, “Báwo ni iwọ̀ ṣe ya ọ̀nà sílẹ̀ fún ara rẹ̀? Ìfọ̀ yí wà lórí rẹ̀.” Nítorí náà ni a ṣe pé

orúkọ rẹ ní Fáresi. Lẹyìn náà ni arákùnrin rẹ náà jáde, ẹni tí òwú pupa náà wà lórí ọwọ rẹ: a sì pè orúkọ rẹ ní Séra. Jẹnẹsisi 38:27–30.

Zarah tùmò sí imólẹ tí n yò sókè, Pharez sì tùmò sí láti jáde lónà ifòrò. Nígbà tí ibejì náà, Pharez, rí imólẹ tí n yò sókè ti àmì òwú pupa lórí ọwọ ibejì arákùnrin rẹ, Zarah, ó “jáde,” tàbí ó wá jáde kúrò ní Babeli. Ìmò Zarah nípa imólẹ tí n yò sókè ti òwú pupa náà fi hàn ìteriba ibejì tí a bí gbẹyìn sí ibejì àkóbí.

Wọn yòò sì ti ilà-oòrùn, àti ti iwọ-oòrùn, àti ti àríwá, àti ti guúsù wá, wọn yòò sì jókòó nínú ijọba Olórun. Kíyèsì i, àwọn tí ó ẹ ikeyìn wà tí yòò di àkókó, àwọn tí ó sì ẹ àkókó wà tí yòò di ikeyìn. Luku 13:29, 30.

Ìtàn ikòkò ti ààrá méje náà n fi àmì ọ̀nà méta hàn. Àmì ọ̀nà àkókó àti èyí ikeyìn jẹ àwọn idámú-ọkàn. Àkókò tí ó wà láàárín idámú-ọkàn àkókó àti iránsẹ̀ Ẹkún Ọ̀gànjó ni àkókò idádúró. Láti igbà Ẹkún Ọ̀gànjó, èyí tí í ẹ àmì ọ̀nà kejì, àkókò náà ni àkókò idimò. Àkókò tí í ẹ àkókò idimò náà parí ní idámú-ọkàn ikeyìn.

Ìtàn ikòkò ti ààrá méje náà n tọka sí àmì ọ̀nà méta. Àmì ọ̀nà àkókó àti ti ikeyìn ni sí sí àwọn ibojì nígbà imítìtì ilẹ̀. Àkókò tí ó wà láàárín sí sí ibojì àkókó àti iránsẹ̀ Ẹkún Àárín Ọ̀ru ni àkókò idádúró. Láti inú Ẹkún Àárín Ọ̀ru, èyí tí í ẹ àmì ọ̀nà kejì, àkókò náà ni àkókò ididì. Àkókò tí í ẹ àkókò ididì náà parí nígbà sí sí ibojì ikeyìn.

Àwọn ẹlẹ́rìí méjì wònyí ti àwọn igbésẹ̀ méta ti itàn ikòkò ti ààrá méje ni a tún jẹrìí sí nípasẹ̀ ikú àti àjínde Kristi. Ísípáyá àkókó ibojì ni a ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ pẹ̀lú iribomi Kristi sínú ibojì omi, ibojì ikeyìn sì ni àgbélébùú. Láàárín iribomi Kristi àti àgbélébùú, Kristi kéde iránsẹ̀ Rẹ̀, èyí tí ó jẹ̀ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ Igbé Kígbe Ọ̀ru. Ó mú ikéde náà ẹ̀ ní ojọ̀ ẹgbẹ̀rún kan, àádọ́ta, àti ogóta. Lẹyìn àgbélébùú, nínú ẹ̀dà àwọn ọmọ-ẹyìn Rẹ̀, a tún iránsẹ̀ Igbé Kígbe Ọ̀ru náà ẹ̀ fún ojọ̀ ẹgbẹ̀rún kan, àádọ́ta, àti ogóta tí tí di ikú Stéfánù.

Àwọn ẹlẹ́rìí méjì ti Ifihàn orí kọkànlá ni a fún ní agbára láti fi ihinrere Igbe Àárín Ọ̀ru hàn fún ẹgbẹ̀rún kan ó lé ogóta ojọ̀. Lẹyìn náà, a pa wọn, a sì fi wọn sí ojú pópó fún ẹgbẹ̀rún kan ó lé ogóta ojọ̀, tí tí a fi mú wọn padà wá sí iyè, tí a sì tún fún wọn ní agbára.

A ó máa tẹ̀síwájú láti sàwádíí àwọn òtítító wònyí nínú àpílẹ̀kọ̀ tí ó tẹ̀lé.

“Àfi bí iyípadà ọkàn tòótó bá wà sí ọ̀dò Olórun; àfi bí ẹ̀mí iyè Olórun bá sọ ọkàn di aláàyè sí iyè ẹ̀mí; àfi bí àwọn tí n jẹwọ̀ òtítító bá jẹ ẹni tí ilàna tí a bí láti ọ̀run n darí, a kò tii bí wọn nípa irúgbìn àibájé tí n yè, tí ó sì n dúró tí tí láé. Àfi bí wọn bá gbẹ̀kẹ̀lé òdodo Kristi gẹ́gẹ́ bí ààbò wọn kan soşo; àfi bí wọn bá fara wé iwà Rẹ̀, tí wọn sì n şişẹ̀ nínú ẹ̀mí Rẹ̀, wọn wà ní ihòhò, wọn kò wọ aşo òdodo Rẹ̀. Ní ọ̀pọ̀ igbà ni a máa n mú òkú kojá gẹ́gẹ́ bí aláàyè; nítorí àwọn tí n şişẹ̀ ohun tí wọn n pè ní igbàlá gẹ́gẹ́ bí èrò tiwọn, Olórun kò şişẹ̀ nínú wọn láti fẹ̀ àti láti ẹ̀ gẹ́gẹ́ bí ifẹ̀ rere Rẹ̀.”

“Àwùjọ̀ yìí ni a şàfihàn dáadàa nípasẹ̀ àfonífojì egungun gbígbe tí Hesekeili rí nínú iran.”
Review and Herald, January 17, 1893.